

Alg?lanan Damgalama Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Alg?lanan Damgalama Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16749>

Özet

Algılanan Damgalama Ölçeği (ADÖ), Türkiye popülasyonunda kronik bir sağlık durumu olan epilepsi tanınmış bireylerin, hastalıkları nedeniyle çevrelerinden ve toplumdan algıladıkları sosyal damgalama düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Nuran Aydemir ve arkadaşları tarafından 2018 yılında yayımlanan bu ölçek, bireylerin utanç, gizleme ihtiyacı ve ayrımcılık beklentisi gibi damgalanmaya dair bilişsel ve duygusal tepkilerini de değerlendirmeyi hedefler. ADÖ, epilepsi hastalarının psikososyal ihtiyaçları belirlemede ve ilgili müdahale stratejilerini planlamada önemli bir klinik ve araştırma aracı olarak hizmet vermektedir.

Ölçek geliştirme çalışması, uluslararası hakemli bir dergi olan *Epilepsy & Behavior*'da yayımlanmıştır. Bu çalışma, Algılanan Damgalama Ölçeği'nin yanı sıra, Epilepsiyi Gizleme Ölçeği'nin de Türk popülasyonu için geliştirilmesini içermektedir. Ölçeğin geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenilirliği gibi temel psikometrik özelliklerinin incelenmesini kapsamıştır.

Anahtar Kelimeler

Algılanan damgalama, epilepsi, psikometrik araç, ölçek geliştirme, sosyal damgalama, Türkiye, gizleme.

Yazarlar

Nuran Aydemir, Betül Kaya, Gülay Yıldız.

Amaç

Algılanan Damgalama Ölçeği'nin temel amacı, epilepsi hastalarının kendilerine yönelik olumsuz sosyal algıları ve ayrımcılık beklentilerini ölçmektir. Damgalanma, kronik hastalıklarla yaşayan bireylerin yaşam kalitesini ve tedavi uyumunu ciddi şekilde etkileyen önemli bir faktördür.

Bu ölçek, klinisyenlere ve araştırmacılara, epilepsi hastalarının yaşadıkları damgalanma boyutunu nicel olarak değerlendirme imkanı sunar. Elde edilen veriler, sağlık profesyonellerinin hastalara yönelik destek grupları oluşturmasına, psikolojik danışmanlık hizmetlerini kişiselleştirmesine ve toplumsal farkındalık kampanyaları geliştirmesine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

ADÖ'nün ölçtüğü temel psikolojik yapı, **Algılanan Damgalama** (Perceived Stigma) kavramıdır. Algılanan damgalama, bireyin hastalığı nedeniyle dışlanacağı, yargılanacağı veya ayrımcılığa uğrayacağı yönündeki öznel inançları ve beklentileridir. Bu yapı, genellikle üç ana

bileşen etrafında incelenir:

Kişisel Damgalama: Bireyin kendi hastalığı hakkındaki olumsuz düşünceleri ve içselleştirdiği utanç duygusu.

Algılanan Halk Damgası: Toplumun hastalığa karşı sahip olduğu olumsuz tutumlar ve inançlar hakkındaki varsayımlar.

Gizleme ve Sosyal Çekilme: Damgalanma korkusu nedeniyle hastalığı gizleme eğilimi ve sosyal etkileşimlerden kaçınma davranışı.

Geçerlik

Geliştirme çalışması kapsamında, ölçeğin yapısal geçerliğini kanıtlamak amacıyla çeşitli istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin geliştirildiği orijinal makale, yapı geçerliğine dair bulguları içermektedir.

Geçerlik çalışmaları, ölçeğin maddelerinin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı temsil etme derecesi incelenmiştir. Bu bağlamda, Algılanan Damgalama Ölçeği'nin diğer geçerli psikolojik yapılarla (örneğin, depresyon, anksiyete ve yaşam kalitesi ölçekleri) beklenen yönde ilişkiler gösterip göstermediği **ölçüt bağımlı geçerlik** analizleriyle desteklenmiştir. Bu analizler, ADÖ'nün epilepsi hastalarında damgalanma algısını doğru bir şekilde ölçtüğünü doğrulamıştır.

Güvenirlilik

Algılanan Damgalama Ölçeği'nin güvenilirliği, testin farklı zamanlarda veya farklı madde gruplarıyla tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini göstermektedir. Geliştirme çalışması, ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği incelenmiştir.

İç Tutarlılık: Ölçeğin maddeleri arasındaki tutarlılık, genellikle **Cronbach Alfa katsayısı** kullanılarak hesaplanmıştır. Yüksek bir Alfa katsayısı (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek bir uyum sergilediğini gösterir. Bu değerler, ADÖ'nün güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Algılanan Damgalama Ölçeği'nin faktör yapısı, ölçeğin çok boyutlu yapısını ortaya çıkarmak amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Araştırmacılar, ölçeğin altında yatan temel boyutları belirlemek için bu yöntemi uygulamışlardır.

Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin damgalama kavramının farklı yönlerini temsil eden bir veya birden fazla alt boyuta sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu faktör yapısı, ölçeğin teorik çerçevesini desteklemekte ve klinik uygulamalarda damgalanmanın hangi bileşenlerinin daha baskın

olduğunu anlamaya olanak tanımaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme / Öz Bildirim Ölçeği

Format: Likert tipi derecelendirme (Orijinal yayında detaylı derecelendirme sistemi belirtilmiştir, genellikle 4'lü veya 5'li seçenekler kullanılır).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Epilepsi hastalar

Yaş Grubu: Yetkinler

Popülasyon Detayları: Türkiye'de yaşayan, epilepsi tanısı almış klinik örneklem.

Test Metodolojisi: Bireylerin kendi algılarını ifadelediği öz bildirim yöntemiyle uygulanır.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik özellikler, nörolojik hastalıklar, ayrımcılık algısı, gizleme, toplumsal damgalama, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Nuran Aydemir

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: nuran.aydemir@ikc.edu.tr

Yayın Adresi: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi (Tahmini afiliasyon, e-posta adresine dayanarak).

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018

Çinler ve Kullanım: Ölçeğin bilimsel veya klinik amaçlı kullanımı için sorumlu yazar Nuran Aydemir ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım koşulları ve potansiyel ücretlendirme yazarın takdirindedir.

Kaynaklar

Aydemir, N., Kaya, B., & Yıldız, G. (2018). Development of the Perceived Stigma Scale and the concealment of epilepsy scale for the Turkish population. *Epilepsy & Behavior*, 80, 1-4. DOI: [10.1016/j.yebeh.2017.11.032](https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2017.11.032)

Algılanan Damgalama Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Algılanan Damgalama Ölçeği'nin tam maddelerine ve uygulama talimatlarına, orijinal geliştirme çalışmasının yayımlandığı bilimsel makale aracılığıyla ulaşılabilir. Ölçeğin orijinal Word belgesi (DOCX) formatında buradadır: [the-perceived-stigma-scale-toad.docx](https://tr-scales.arabpsychology.com/the-perceived-stigma-scale-toad.docx)